

Ukazuje se, že dosavadní vývoj soukromě zeleně bude dále pokračovat, přičemž je důležité, aby tyto plochy a prostory byly maximálně prosty hluku. Naopak, do veřejné zeleně ve formě větších kompaktních útvarů rozmístěných bodově v různých městských částech je vhodné koncentrovat některé hlučnější funkce, jako dětská hřiště atp.

Václav Žáček: Z revolučních a politických polsko-slovenských styků v době předmarcové

Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1966, 201 str.

Václav Žáček, zabývající se polskými národně osvobozeneckými vlivy na národy střední Evropy, se ve své publikaci zaměřil na období mezi neúspěšným polským povstáním v letech 1830—1831 a buržoazní revolucí v roce 1948, ve kterém došlo k rozvoji styků mezi příslušníky polského a slovenského národa. Vliv politicky vyspělejších polských vedoucích kruhů se na Slovensku prosazoval ve dvou variantách — buržoazně demokratické a monarchisticko-konstitucionalistické. V třicátých letech nabyly vrchu revoluční vlivy silící polské buržoazie, nad kterými ve čtyřicátých letech převládl neutralizující vliv polského šlechtického konstitucionalismu. V souladu s těmito dvěma směry rozdělil autor svou knihu na dvě části. V první části je zachyceno šíření revolučních myšlenek propagovaných členy tajných polských demokratických spolků v Haliči a ve Vídni. Mladá generace obrozujícího se slovenského národa — štúrovci — se seznamovala s ideály buržoazního demokratismu a zejména v tajném spolku „Vzájemnost“ se soustředili vyznaváci polských pokrokových tendencí a snah. Rozbití středisek polské revoluční propagandy v roce 1840 také umožnilo zesílení vlivu reakční rusofilské agitace. V druhé části knihy autor sleduje, jak po vytlačení buržoazně demokratického proudu polské propagandy proniká na Slovensko vliv polské konzervativní emigrace, soustředěné ve Francii kolem knížete A. J. Czartoryského. Snahou této skupiny bylo získat pro své myšlenky Ludvíka Štúra, odvrátit mladé Slováky od hledání pomoci v carském Rusku a orientovat je na mezinárodně politické a diplomatické akce ve prospěch jejich národnostního života. Znač-

né sympatie získal tento směr na východním Slovensku a mezi Slováky v Pešti. Obě části práce ukazují, že díky křížujícím se politicko-ideovým vlivům byli Slováci při vstupu do revolučního roku 1848 náležitě poučeni a uměli své snahy podle nich korigovat v duchu svých představ a možností. Kniha je významným příspěvkem obohacujícím naše vědomosti o počátcích slovenského národního a politického vývoje.

L. M.

Peter Karstedt: Studien zur Soziologie der Bibliothek. Beiträge zum Buch- und Bibliothekswesen. Bd. 1.

Wiesbaden, Otto Harasowitz 1954, 97 s.

Sociologickou problematiku knižnice rozvrhuje Peter Karstedt do troch statí: *K historickej sociológii*, *K systematickej sociológii*, *K sociológii poznania*. No metodologické kritériá, s akými autor pristupuje k spracovaniu problematiky knižnice, sú poplatné metódam a hľadiskám buržoaznej sociológie, aká sa pestuje na Západe. Autor dôsledne a zámerne vychádza z pomerov nemeckých knižnic, ktorých celkový vývin bol oveľa odlišnejší než u nás.

V prvej stati obširnejšie sa rozpisuje o zverejnení knižnic a miestami podáva celkom podnetné a zaujímavé náhľady. Tak rozlišuje tri aspekty zverejnenia: sprístupnenie najširším vrstvám čitateľov; dôraz na knižnicu ako vlastníctvo orgánov verejnej moci (štátu, mesta, obce, korporácie, spolku), a napokon podčiarkuje fakt, či je knižnica dotovaná a udržiavaná z verejných prostriedkov. Autor právom podčiarkuje skutočnosť, že vznik knižnic bol podmienený príslušnou spoločenskou štruktúrou. V druhej stati si všima najmä komunikatívnu, sprostredkovaciu funkciu knižnice v rámci jednotlivých sociálnych výtvarov. A po tejto linke sleduje kontinuitu knižnice počnúc súkromnými knižnicami cez rodinné, spolkové až po verejné knižnice (mestské, cechové, obecné a i.). V tejto súvislosti si autor všima histórie knižnic v Sovietskom sväze a osobný vplyv Leninov na revolučnú knižničnú politiku. Napokon v tretej stati postrehol niekoľko zaujímavých korelácií medzi duchovným prúdením doby a funkciami knižnice.

J. G.

Jiří Maňák: Problems of Remunerating Members of the Czech Intelligentsia in 1945-1948

In the pre-Munich Republic there were considerable socio-economic differences between the intelligentsia — in spite of a certain decrease in their standard of living during the economic crisis — and manual workers. The social consequences of the war and occupation led to a gradual operation and intensification of the process of social and economic levelling.

After the liberation the people's democratic regime was not able to divide the accumulated wealth according to its own norms, owing to the fact that the whole society had been impoverished and damaged; it was thus forced, first of all, to divide the burden of these damages in a way inducing those who could afford more to carry a greater burden without endangering their existential minimum. Thus a further and very substantial intensification of the levelling process took place.

The strongest levelling factor was the ration-system itself. The levelling approach, however, manifested itself in the structure of the salary, wage and taxation systems; this was followed by a certain levelling also in the volume and structure of consumption. Besides the group of most qualified workers, the levelling most perceptibly affected the components of the intelligentsia, the less qualified and therefore less rewarded groups of both manual and brain workers were the bearers of the levelling tendencies.

The levelling in remuneration was carried through universally, but not to the same extent everywhere. It asserted itself relatively less in the economic sector than in the state administration; within the economic sector relatively less in industrial concerns and more in financial and business institutions. It asserted itself most strongly in state enterprises and in state and public administration where the differences in remuneration, when compared with the prewar situation, decreased to almost one half. The levelling was carried through mostly once for all, simultaneously with adjustments of salaries and wages in connection with the currency reform in December 1945; in the further development it asserted itself only slowly, but steadily. Besides basic reasons given by the general pauperization of the society due to the war and occupation on the one hand, and the numerical increase and shifts in the structure of the Czech

employed intelligentsia on the other hand, also the necessity of a definitive solution of problems of political power manifested itself markedly in the enforcement of levelling measures during the period under study. Progressive forces then relied first of all on the mass of manual workers and the lower categories of the intelligentsia.

Dana Langmeierová: Influence of Interhuman Relations in Small Work Groups on Work Productivity and Negative Working Behaviour

The research into interhuman relations in small work groups examined nine work groups consisting of 5—18 members in a Prague engineering enterprise. They were workers of the same profession in two production centers with similar exterior working conditions and different social environments.

The research was intended to verify the basic hypothesis according to which more cohesive work groups show a higher work productivity and less negative working behaviour, such as reject, absenteeism, fluctuation and accidents. We further presumed both a direct dependence of the extent of work productivity on the quantity of negative working behaviour and mutual positive correlations within the whole set of negative working behaviour. At the same time we expected to find more satisfaction among members of work collectives in groups orientated rather at interhuman relations than at performance.

In both workshops we investigated the work productivity (the average achieved during the first half-year 1966 was compared), the reject (one month was chosen at random in the checking department), the fluctuation during the past five years, the number of absences and the number of accidents in 1965 and 1966. The foremen of both the workshops evaluated every worker's working profile on a five-point scale, and the head of the productive self-operating department evaluated the working qualities of foremen and fitters who controlled separate groups. With each worker we held a directed interview in which we examined his satisfaction with his workplace, his relation to the management both of the work group and the workshop; at the same time we inquired into moments of frustration in his working situation. The interview was supplemented by the following sociometric questions: